

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-1106

10.11.2025

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Sammenrast låve – unntak for svak konstruksjon?

Sikredes låve raste sammen. Foretaket engasjerte en takstmann til å undersøke skaden. Ifølge takstmannen skyldtes skaden fuktig miljø/korrosjon i spikerplater mellom innfestninger på takstolene. Foretaket avslo ansvar for skaden. Ifølge foretaket var skaden omfattet av unntakene for svak konstruksjon og skade som oppstår grunnet slitasje/elde. Sikrede innhentet så en ny takstrapport. Ifølge sikredes takstmann, som ikke fikk undersøkt takkonstruksjonen tilstrekkelig grunnet sikkerhet, skyldtes skaden store snømengder og vind. Han mente derfor at det ikke var tilstrekkelig grunnlag for å konkludere med at korrosjon alene var skadeårsak. På bakgrunn av takstrapporten anførte sikrede at skaden var dekningsmessig. Sikrede avviste at foretaket hadde sannsynliggjort at unntaket for svak konstruksjon kom til anvendelse. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på fjøs.

Sikrede har tegnet en forsikring med følgende vilkår:

4.6 Annen skade på bygning

Tilfeldige og plutselige skader

Dekkes ikke

- Skade som skyldes materialfeil, svak eller feil konstruksjon eller uriktig montering eller spenninger i bygget.
- Skade som skyldes tingenes egne mangler, feil, svakheter eller mekanisk svikt også dersom dette skyldes slitasje, bruk eller alder.

Sikredes låve raste sammen i januar 2025. Sikrede meldte inn skaden over telefon.

Foretaket engasjerte en takstmann til å undersøke skaden. I takstrapport av 7.1.25 skrev takstmannen følgende om skadeårsaken:

Fuktig miljø/korrosjon i spikerplater.

Samtlige spikerplater er rustet av mellom innfestinger konstruksjonsdeler/takstoler.

Takkonstruksjon fra byggeår 1983 dvs. 41 år.

Ft kjøpte gården i 1995 av [...], som i dag er gått bort.

ca 40 cm snø på taksidene, noe konstruksjon normalt kunne ta belastning av.

Konstruksjon har kollapse som følge av korrosjon i plater, platene er synlig men tilnærmet samme farge som eldre treverk.

Takkonstruksjon har falt ned i fjøs hvor det er husdyr

(melkekyr)

skade på

Røranlegg for melk samt drikkevann til båser

Foretaket avsto ansvar for skaden. Som begrunnelse viste foretaket til at vilkårene hadde unntak for skade som skyldtes materialfeil, svak eller feil konstruksjon. I tillegg var det unntak for skader som oppsto grunnet elde og slitasje, samt mangelfullt vedlikehold. Foretaket mente at skaden skyldtes svak konstruksjon og elde/slitasje. Da bygningsskaden ikke var dekket, hadde sikrede heller ikke krav på avbruddstap på produksjonsdyr. Samtidig påpekte foretaket at det dekket utgifter til å få dyrene ut og kostnader til å frakte dyrene til andre gårder.

Sikrede var uenig og innhentet en egen fagkyndig uttalelse. Sikredes takstmann var på befaring den 3.2.25. Han skrev følgende angående skadeårsaken:

På den aktuelle skaden er skadeforløp mest sannsynlig oppstått på grunn av at snø har lagt seg på le side og ført til overbelastning på denne siden av taket.

Ved vurdering av snø er dette kun vurdert ut fra bilder som er lagt inn i takstrappport da min befaring var lenge etter skaden oppsto. Ved gjennomgang av disse bildene er det synlig mere snø på baksiden av bygget (le side) ved vurdering av hvordan takstoler også er både på befaring samt i bilder fra takstrappport ser det ut til at baksiden ligger lengre ned (mere sammentrykket) enn hva forsiden er. Dette styrker også mere klarhet i skadeforløpet

Videre skrev takstmannen følgende angående rust mellom innfestinger:

På min befaring var det ikke mulighet å ta seg inn i takkonstruksjonen hverken fra fjøs eller låven av sikkerhetsmessige hensyn. Her er det stor fare for at konstruksjonen kan falle mere sammen ved destruktive inngrep og ytre påkjenninger.

Av den grunn er ikke pressplater kontrollert på min befaring, det er slik jeg ser det i takstrappport heller ikke gått inn i konstruksjonen for å konkludere med at *'Samtlige spikerplater er rustet av mellom innfestinger konstruksjonsdeler/takstoler.'*

Ut fra bilder både i takstrappport samt ved egen befaring er det synlig overflaterust på Pressplater som er av galvanisert virke. Jeg kan på hverken min befaring eller gjennomgang av bilder i takstrappport se at disse er rustet av, men det er tydelig at noen har blitt revet av og noen har sluppet i innfestingen i treverk.

[...]

Det er ikke mulig å konkludere med at disse platene er så skadet av overflaterust at det her kan konkluderes med at platene ikke holder påvirkninger de er beregnet for.

Ved konstruksjoner av takstoler er det lagt inn sikkerhetsmarginer både i 1983 og som det gjøres i dag.

Dette er for å minske faren hvis det skulle oppstå feil eller uforutsette ting.

Under konklusjon skrev takstmannen så følgende:

Takkollapsen i fjøset den 4./5. januar 2025 skyldes mest sannsynlig en kombinasjon av store snømengder og vindforhold som førte til en betydelig belastning på le-siden av bygget.

Observasjoner fra bilder viser en ujevn snø fordeling, med store mengder snø akkumulert på baksiden, noe som kan ha bidratt til svikt i konstruksjonen.

Værdata fra nærliggende målestasjoner indikerer at det har vært utfordrende værforhold, men lokale forskjeller gjør det vanskelig å fastslå eksakte snømengder og vindstyrker på skadetidspunktet.

Takstrappporten peker på rustskader i spikerplater, men det er ikke dokumentert at samtlige plater har sviktet på grunn av rust. Min befaring viser at noen plater har løsnet eller blitt revet av, men det kan ikke konkluderes med at dette alene var årsaken til kollapsen. Her må man se sammenheng med påvirkninger som har skjedd på det aktuelle skadetidspunktet.

Ingen krav til vedlikehold av takstoler er dokumentert fra produsenter, og tidligere inspeksjoner har ikke avdekket skader eller svakheter i konstruksjonen. Det er dermed sannsynlig at sammenbruddet skyldes en

ekstraordinær belastning forårsaket av værforholdene i perioden før kollapsen.

På min befaring var det ikke mulig til en grundig undersøkelse grunnet sikkerhet, på bakgrunn av hvilken tilstand taket er i å faren for ytterligere skader anbefales det å starte med sanering av skadet konstruksjon. I den forbindelse vil det kunne være større sjanse for å avdekke hvor skaden skjedde og omfang.

Etter vurderinger av mottatte opplysninger og egen befaring kan årsaken til skaden vurderes opp mot påkjenning av både vind og snø på den aktuelle tiden og dette vil i hovedgrunn være skadeårsak.

Sikrede har i det vesentlige anført at foretaket må dekke skaden. Sikrede anfører at skaden oppstod grunnet unormalt store nedbørsmengder og sterk vind fra kysten. Dette underbygges av bildene i foretakets skaderapport. Sikrede påpeker at foretakets takstmann gjennomførte sin befaring i mørket, mens sikredes takstmann var på befaring mens det var lyst. I avslaget har foretaket vist til at det var begrenset mengde snø på taket. Sikrede anfører at det er direkte feil. Driftsbygningen er et fjøs med melkekyr som avgir varme. I tillegg ble befaringen gjennomført over et døgn etter at det store snøfallet hadde gitt seg. Det var større og tyngre mengder snø enn det foretakets takstmann har lagt til grunn i sin rapport. Sikrede anfører at foretakets skaderapport ikke har tatt tilstrekkelig høyde for vær og vind i sin vurdering av skadeforløpet.

Sikrede avviser at noen av unntakene i forsikringen kommer til anvendelse. Takstmann H opplyser i sin rapport at det under befaring ikke var mulig å ta seg inn i takkonstruksjonen hverken fra fjøs eller låve uten sikkerhetsmessig risiko for ytterligere kollaps. Han så heller ikke at det under befaring den 6.1. var gått inn i konstruksjonen på en slik måte at det kan konkluderes med at «samtlige spikerplater er rustet av». Takstmann H kom til at det ikke var mulig å konkludere med at spikerplatene var så skadet av overflaterust at de ikke skulle tåle påvirkningene de var beregnet for. Han skrev også i rapporten at det tilbake i 1983 (byggeår) ble lagt inn sikkerhetsmarginer ved takstolkonstruksjoner for å redusere risikoen for feil. Takstmann H konkluderte med at det var mest sannsynlig at skaden oppstod grunnet vindforholdene, og at det kom store mengder snø på lesiden av bygget, slik at det oppstod overbelastning. Videre oppga han at selv om noen spikerplater hadde løsnet eller blitt revet av, så var ikke dette tilstrekkelig til å konkludere med at kollapsen skyldtes rust. Sikrede anfører at noen av spikerplatene hadde løsnet fra innfestingen i treverket som følge av kollapsen. Dette var altså ikke årsaken til kollapsen. Blant annet vises det til bilde 1 på s. 7 i takstmann H's rapport, hvor en spikerplate med naturlig overflaterust fortsatt er festet i tre deler. Sikrede anfører også at dersom spikerplatene faktisk var rustet av, så ville taket ha kollapse tidligere ved ytre påvirkninger slik som snø og vind.

Videre anfører sikrede at det virker som at foretakets takstmann kun har foretatt en visuell befaring på avstand med lommelykt. For å undersøke om spikerplatene holdt sin tiltenkte styrke, må disse innhentes og testes av kvalifiserte fagkyndige.

I tillegg anfører sikrede at foretakets forsikringsagent var på befaring av driftsbygningen ved tegning i 2021. Agenten hadde ingen kommentarer til bygningen, herunder ingen bemerkninger om synlig svikt i takkonstruksjonen. Det anføres derfor at foretaket har akseptert bygningens tilstand slik den var sommeren 2021.

I forbindelse med nemndsbehandlingen har sikrede fremlagt et bilde. Ifølge sikrede sannsynliggjør bildet at skaden ikke skyldes korrosjon i spikerplatene. Man ser på bildet at spikerplatene er revet av og ikke korrodert.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at sikrede ikke har krav på erstatning. Vilkårspkt. 4.4 dekker skade som skyldes ekstraordinær svikt i de bærende bygningskonstruksjoner i de første 20 år etter at bygget var nytt. Dette vilkårspunktet kommer ikke til anvendelse, da driftsbygningen var over 41 år gammel. Videre dekker forsikringen annen tilfeldig og plutselig skade etter vilkårspkt. 4.6. Men vilkårspunktet har unntak for «skade som skyldes materialfeil,

svak eller feil konstruksjon eller uriktig montering eller spenninger i bygget». Det er også unntak for «skade som skyldes tingenes egne mangler, feil, svakheter eller mekanisk svikt også dersom dette skyldes slitasje, bruk eller alder». Takstmannen har konkludert med at den bakenforliggende årsaken til skaden er at spikerplatene har rustet av mellom innfestinger av konstruksjonsdeler til takstolene.

Korrosjonsskadene har utviklet seg over tid, men sammenbruddet oppstod plutselig. Det var begrenset mengde snø på taket, noe konstruksjonen normalt skulle ha tålt. Foretaket anfører at hovedårsaken var svak konstruksjon, hvor snøtyngde kun var en utløsende årsak til at skaden oppstod.

Angående den nye dokumentasjonen til sikrede, anfører foretaket at det ikke er fremlagt nye relevante opplysninger. Sikrede har ikke fremlagt dokumentasjon på at faktisk snølast på taket har vært mer enn det som takstmannen har lagt til grunn i sin rapport, ca. 40 cm. Foretaket fastholder at skaden ikke ville ha oppstått uten de svakheter som er påpekt i takstrappen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for sammenrasing av låve.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom «saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet» og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes «der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål», jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Det er fremlagt to fagkyndige rapporter i saken. Foretakets takst uttaler følgende om skadeårsaken:

Fuktig miljø/korrosjon i spikerplater.

Samtlige spikerplater er rustet av mellom innfestinger konstruksjonsdeler/takstoler.

Takkonstruksjon fra byggeår 1983, dvs. 41 år.

Ft kjøpte gården i 1995 av [...], som i dag er gått bort.

ca 40 cm snø på taksidene, noe konstruksjon normalt kunne ta belastning av.

Konstruksjon har kollapse som følge av korrosjon i plater, platene er synlig men tilnærmet samme farge som eldre treverk.

Takstmannen mente altså at skaden var forårsaket av korrosjon i spikerplater mellom innfestinger. Korrosjon betyr at materialet smuldrer opp. Dette må regnes som en svakhet i spikerplatene pga. slitasje.

Sikredes takstmann H uttaler:

På min befaring var det ikke mulighet til å ta seg inn i takkonstruksjonen hverken fra fjøs eller låven av sikkerhetsmessige hensyn. [...]

Av den grunn er ikke pressplater kontrollert på min befaring, det er slik jeg ser det i takstrappreport heller ikke gått inn i konstruksjonen for å konkludere med at 'Samtlige spikerplater er rutet av mellom innfestinger konstruksjonsdeler/takstoler'. [...]

Ut fra bilder både i takstrappreport samt ved egen befaring er det synlig overflaterust på Pressplater som er av galvanisert virke.

Jeg kan hverken på min befaring eller gjennomgang av bilder i takstrapport se at disse er rustet av, men det er tydelig at noen har blitt revet av og har sluppet i innfestingen i treverk.

[...]

Det er ikke mulig å konkludere med at disse platene er så skadet av overflaterust at det her kan konkluderes med at platene ikke holder påvirkninger de er beregnet for.

Ved konstruksjoner av takstoler er det lagt inn sikkerhetsmarginer både i 1983 og som det gjøres i dag. Dette er for å minske faren hvis det skulle oppstå feil eller uforutsette ting.

H har følgende uttalelse om skadeårsaken under konklusjonen:

Takkollapsen i fjøset den 4./5. januar 2025 skyldes mest sannsynlig en kombinasjon av store snømengder og vindforhold som førte til en betydelig belastning på le-siden av bygget.

Observasjoner fra bilder viser en ujevn snø fordeling, med store mengder snø akkumulert på baksiden, noe som kan ha bidratt til svikt i konstruksjonen.

Værdata fra nærliggende målestasjoner indikerer at det har vært utfordrende værforhold, men lokale forskjeller gjør det vanskelig å fastslå eksakte snømengder og vindstyrker på skadetidspunktet.

Takstrapporten peker på rustskader i spikerplater, men det er ikke dokumentert at samtlige plater har sviktet på grunn av rust. Min befaring viser at noen plater har løsnet eller blitt revet av, men det kan ikke konkluderes med at dette alene var årsaken til kollapsen. Her må man se sammenheng med påvirkninger som har skjedd på det aktuelle skadetidspunktet.

På min befaring var det ikke mulig til en grundig undersøkelse grunnet sikkerhet, på bakgrunn av hvilken tilstand taket er i å faren for ytterligere skader anbefales det å starte med sanering av skadet konstruksjon. I den forbindelse vil det kunne være større sjanse for å avdekke hvor skaden skjedde og omfang

H mener altså at skaden oppstod grunnet store snømengder og vindforhold, men uttaler samtidig at han ikke fikk undersøkt konstruksjonen tilstrekkelig under befaringen grunnet sikkerhet. Han oppfattet det også slik at foretakets takstmann heller ikke hadde gått inn i konstruksjonen. Takstmannen anbefalte å undersøke taket nærmere under sanering for å avklare nærmere hvor skaden skjedde og omfang. Videre skrev takstmannen blant annet at «[m]in befaring viser at noen av platene har løsnet eller blitt revet av, men det kan ikke konkluderes med at dette alene var årsaken til kollapsen». Nemnda forstår dette slik at H mente han ikke hadde tilstrekkelige opplysninger til å konkludere med at korrosjon var en skadeårsak. Samtidig forstår nemnda det slik at han ikke utelukket at korrosjon kunne være en medvirkende skadeårsak. Unntaket krever ikke mer enn at korrosjon skal være en nødvendig betingelse for skaden.

Nemnda har ikke grunnlag for å vurdere hvilken av de rapportene som gir den mest sannsynlige forklaringen på skaden. Dette spørsmålet bør vurderes med muntlige forklaringer fra partene og de sakkyndige under en hovedforhandling, jf. FinKN 2024-431. Sikrede har i ettertid fremlagt nye bilder, men disse er imøtegått av foretaket, og nemnda har ikke bygningsmessig kompetanse til å avgjøre kravet på et slikt grunnlag.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).